ՍԷՆԷ 10 ١٢٩٣ ՄՈՒՀԱՐԷՄ ٩ — 1876 ՅՈՒՆՎԱՐ 24 ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՓԵՏՐՎԱՐ 5 — Ն. 3033

Մանզումէի Էֆքեար սէնէլիք 300 ղուրուշ լէթիֆլարըյլա, գըյմէթի խաթանսըզ իչին 2 լիրա օսմանլը. Կիւլլի Թաշրալար իչին սալի սէնէլիք 300 ղուրուշ վիլայէթլէր, վէ բօսթա բարասը տա իչինտէ օլարագ օն իքի սիմ մէճիտիյէ տիր։ Նիւսխասը 40 ար բարաեա սաթըլմագտա տըր

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻՒՆԱՏԻՒ
ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸԷՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

Իլանաթըն սէհէր սաթըրը 1 ինճի տէֆա 3, 2 ինճի տէֆա 2, վէ 3 ճիւ վէ սայիր տէֆալար իչին 1 ղ. վէ իլան սըրասընա գօնուլմայան իլանըն սաթըրը 5 ղ.
Մէքթուպ վէ սայիրէ Ղալաթաա Բէնճշէնպէ բազարընտա վագը Նօ. 41 իտարէ խանէսինտա Կարապէտ Ց. Փօնտաքօն խամինէ կէօնտէրիլէճէք տիր

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՀԵՐ

Բ
ԵԿԵՂԵՑԻ

(Շարունակութիւն տես թիւ 3019)

Բ. «Կղերին ամուրիութիւնը։» — Կղերին ամուրիութիւնը իբր դրութիւն ընդունիլը այն զեղծումներէն մին է 'զոր մեր եկեղեցին փոխ առած է օտարական եկեղեցիէն։ Ս. Գիրքը ոչ միայն այդպիսի անբնական օրէնք չէ դրած, այլ և պատուիրած իսկ է ամուսնացած մարդերէ ընտրել կղերը։ Անխոհեմ է նա որ կ'աքցէ բնութեան դէմ. պէտք է բնական բնծայքին յարմարցունել մեր դրութիւնը, զի բնութիւնը Արարչին մասն է. նա կը ցուցնէ թէ ո՞ր ճանապարհէն պէտք է քալել։

Սակայն կը փութամք սա ալ յայտնել թէ մենք ոչ թէ ամուրիներին դէմ կը գրեմք, այլ ամուրիութիւնը իբր դրութիւն ընդունողներին դէմ։ Ոեւէ մարդ՝ թէ աշխարհական և թէ կղերական՝ կրնայ ամուրիական վիճակ ունենալ սրբազասայններէն առնուած. սակայն ամուրիութիւնը իբր դրութիւն ընդունիլ եկեղեցիին մէջ, կամ պարզ ասեմք, կղերին ամուրի մնալ ուխտագրելը թէ բնական օրէնքի և թէ եկեղեցիին նախնական աւանդութիւններին դէմ է։ Արդ՝ մեր յօդուածք ընթերցողները թող այս կէտը լաւ ըմբռնեն թէ մենք ոչ թէ ամուրիութիւնը կամ ամուրիները մերժելու կը համարիմք, այլ ամուրիութեան ուխտը. ոչ թէ անհատներ կը քննադատեմք, այլ դրութիւնը։

Մտածեմք միանգամ, որչա՜փ բնական հակառակ է փոքրիկ աղայներ վանքերի կամ կղերական դպրոցներու մէջ դնել ժառանգաւոր անուանով, նոյն կղերական աստիճան տալ և ուխտ պահանջել որ իւրեանց բոլոր կեանքին մէջ ամուրի մնան։ Եւ երբ այդ փոքրիկ կղերականները կը թևակոխեն այն հասակը ուր բնութիւնը կը սկսի բարձրաձայն խօսիլ իւրեանց հետ, ուր Աստղիկ իւր հրապուրիչ գօտիով կը ներկայանայ իւրեանց աչքին, և Կուպիդոնը նետահար կը սատակէ, յայնժամ կը սկսին օձի պէս սողոսկիլ ընտանիքներին մէջ և դայթակղութիւն սերմանել, կամ գաղտնի առնչութիւններին (1) յանձնելով իւրեանց անձը, թշուառ և ախտաւոր կեանք ունենալ։

(1) Որչափ կրկնեմք, դարձեալ չափազանց չէ. ամեն պատանի պարտաւոր է կարդալ Արմենակ Հայկունիին «Գեղեցկանք երիտասարդաց»ը և «Գարնան ծաղիկներ»ը և կամ Գ. Պալտասարեանի այս նիւթին վրայ հրատարակածները։ Հայրերը և մայրերը մեծ պատասխանատուութիւն ունին այս մասին։ Պէտք է որ գիտնան թէ ազիտութիւնը անմեղութիւն չէ։

Կազմուածներ կան որոց վրայ սաստկագին բնազդումը կատաղի և անզսպելի ազդեցութիւն կը գործէ։ 'Զայս լաւ ևս կը հաստատեն «բուլիմիզմ» և «սաթիրիասիս» (1) կոչուած հիւանդութիւնները որոց գլխաւոր պատճառներէն մին է ամուրիութիւնը կամ բնական պարտքը չը կատարելը։ Ֆրանսայի երևելի վիպասաններէն մին՝ Էօժէն Սիւ՝ իւր աշխարհահռչակ «Գաղտնիք Բարիզի»ին մէջ Ժագ Ֆէռանի հիւանդութիւնը նկարագրած ատեն, սաթիրիասի պատկերն է որ կը գծէ։

Արդ՝ թէ ամուրիութիւն ուխտող ժառանգաւորներին մէջ, Ժագ Ֆէռաններ ելնեն, ո՞վ է մեղաւոր. ուխտաւո՞րը թէ ուխտի դրութիւնը։ — Հետևեալը 'զոր անուանի բնագէտ Պիւֆոնէն քաղած եմք, կրնայ մի պատասխան համարուիլ։

Կիւեան գաւառին Գուռ քաղաքի քաղաքեցը սաթիրիասիս հիւանդութենէն բռնուած էր։ Տղայ հասակէն ծնողքը 'զինք եկեղեցական վիճակի յատկացուցած լինելով, ամուրիութիւն ուխտած էր, թէև ինք այնպիսի զօրաւոր կազմուած ունէր որ 11 տարեկան հասակին մէջ արբունքը մտեր էր։ Այս մարդը յաճախ կը զգուշանէր հեշտական զգայութիւններէ, զորս աստուածային փորձութիւններ կը համարէր. բայց իւր ջերմեռանդութեամբ, պահեցողութեամբ և անձնաչարչարութեամբ կը կռուէր այդ զգայութիւններին դէմ։ 32 տարեկան հասակին մէջ մի օր այն աստիճան կը սաստկանայ փորձութիւնը որ խելքին կը գայ և 'զինք չղթայակապ դարմանելով հազիւ կրնան զգաստացունել։ Այլ սակայն նոյն փորձութիւնը դարձեալ կը գայ այս խղճահար եկեղեցականին վրայ. բոլոր մարմինը կը տկարանայ, կը հիւծի և ինչպէս կը գրէ Պիւֆոն, «մարդկայնը արդէն մերկացած, բանաւորութեան ջահը բոլորովին մարած լինելով, վերջապէս այս հիւանդութենէն կը բժշկուի այնպիսի դժբաղդ միջոցաւ որ համեստութիւնը կը վիրաւորէ, կրօնի ներդաշնակութիւնը կը վրդովէ և բնութիւնն իսկ կը զարմանայ։»

Արդ՝ կը տեսնուի թէ մեղաւորը եկեղեցականը չէ որ իւր ամեն ճիգը թափեց պահել իւր ուխտը, այլ անբնական ուխտի դրութիւնն է։

Միթէ մեր մէջ ալ չե՞ն գտնուիր այսպիսի եկեղեցականներ, աղտալից կուսակրօններ 'զորս աւելորդ կը համարիմք անուանել առա. զի այս դրութիւնը արդէն պարտականութեանց միտած լինելով մեր մէջ, պատմական կղերէն օրինակ բերած ատեննիս՝ սատարը հիմն իջեցուցած կը լինիմք։

(1) «Բուլիմիզմ» կոչուած հիւանդութիւնը հեշտական գործարաններին կատաղի և ցաւագին գրգռութիւնն է միայն. իսկ «սաթիրիասիս»ին բռնուող մարդը անզսպելի և անյագ կերպով կը ցանկայ միշտ սեռական գործողութիւնը կատարել։

ԺԸ դարին մէջ կղերին այս տեսակ գործերը այնպիսի դայթակղութիւն պատճառած էին Ֆրանսայի մէջ որ Լուի ԺԵ մտադիր եղաւ մի օր Բարիզի մէջ դէպ տեղեր յաճախող կղերականները բանտարկել։ Եւ այն բանտարկուածներին թիւը 296ի հասաւ, որոց 93ը աւագերէց քահանայներ (ամուրի) և 100ն ալ այլ և այլ վանական միաբանութիւններէ բարձրաստիճան եկեղեցականներ էին։ Ժողովուրդը այն աստիճան դայթակղած էր որ երբ 89ի յեղափոխութիւնը պայթեցաւ, Բարիզի ժողովուրդին առաջին պահանջներէն մին էր նաև կղերը ամուսնացունել։ 1790 նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներին մէջ, Գօլէժ տը Ֆրանսի փրանսական գրագիտութեան դասատու Գուէնոն աբբային առաջնորդելովը, այս մեծ խնդիրը Սէնթ-Էթիէն տիւ-Մօնի վիճակին ժողովին ներկայացաւ։ Գիւյանեան աբբային (որ յայնժամ ամուսնացող կղերներին առաջին օրինակ համդիսացաւ) այս առթիւ գրած ճառը ընթերցման արժանի է։ Կը ցաւիմք որ լրագրին անձկութիւնը չէ ներեր նորա գէթ մի մասը ներկայացունել առ։

Ընթերցողը դուցէ պիտի խորհի թէ ի՞նչպէս ուրեմն անարատ կեանք ունեցած են այն եկեղեցական հայրերը որք ամուրի էին և 'զորս սուրբերին կարգը անցուցած կը տեսնեմք, և կամ այն կղերականները 'զորս այսօր ամեն յարգանօք կը պատուեմք։ Մենք, ինչպէս որ արդէն ասինք, դրութեան և ոչ թէ անհատների դէմ կը գրեմք. և ինչպէս շատ ընդհանուր կանոններ բացառութիւն կրնան ունենալ, այդ անձերն ալ բացառութիւն կրնամք անուանել։ Բայց բացառութիւնը օրէնք չէ համարուիր և մեք ամուրիութեան վրայ իբր օրէնք, իբր դրութիւն կը խօսիմք առա։ Նաև ազէլ ծանրաստապատ հոգեր, մտատանջներ, տառապանքներ, խռովքներ կեանք, սուրբ բաւական կը տկարացունեն հեշտական զգայութիւնները։ Կարծր անկողինը, պահեցողութիւնը, մարմինը աշխատութիւններով յոգնեցունելը, և այլ նոյն ազդեցութիւնը կը գործեն (1)։ Այն սրբազան անձերին փիլիսոփական արմուածն ալ անշուշտ նպաստաւոր եղած է այս մասին։ Նեվտոն երևելի գիտնականը չէր ամուսնացած և ամուսնալու ալ բնական փափաք չէր զգար. այլ սակայն իւր անձը այն աստիճան չափազանց նուիրած էր ուսման, որ մինչև իսկ մտային հիւանդութիւն եկաւ իւր վրայ։

(1) Տօքթօր Փօզան որ ծննդական ախտաբանութեան մասին հրատարակած հմտալից երկերովը մեծ անուն հանած է, ամուրիութիւնը անբնական համարելով հանդերձ մի քանի հրահանգներ կ'աւանդէ, որպէսզի մարդ այդ վիճակին մէջ գէթ կարելի եղածին չափ պաշտպանէ 'զինք։ Կը ցաւիմք որ այս տողերը գրած ատեննիս՝ Տօքթօր Փօզանի գործերէն «Թուլթէ րըռաժէ ու մալատի ալ վըա (Լ'խաւինիա)» միայն ունիմք ձեռքերնիս յ'որմէ քաղ եմք այս տողերը։

Իսկ մեր արդի վարդապետներին մեծ մասը ի՞նչպէս կեանք կը վարէ։ Տուներին հանդիստ բազմած, ամեն տեսակ գինուութիւններ կը վայելեն, փափկութիւններին մէջ կը լողան, ոչ մտատանջ ունին և ոչ աղքի հոգեր։

Այլ սակայն ի՞նչ հարկ կայ այս ամուրի վիճակին որ իւր վտանգները ունի։ Միթէ Ս. Գիրքը չէ՞ պատուիրեր ամուսնացած և զաւակի տէր եղողներէ ընտրել կղերականները. միթէ առաքեալները ամուսնացած չէի՞ն. միթէ ամուսնացած եկեղեցական որպիսի հայրեր և կաթողիկոսներ իսկ ունեցած չե՞նք մեր եկեղեցիին մէջ։

Պօղոս առաքեալ Եբրայեցիներին գրած թղթին մէջ (Գլ. ԺԳ. 4), «Ամուսնութիւնը ամեն կերպով պատուական է և անկողինները սուրբ են» գրելէն զատ՝ հրահանգ կու տայ Տիմոթէոսի թէ՝ «Պարտ է եպիսկոպոսին անարատ լինել, միոյ կնոջ այր . . . . . զի իւրում տանն իսկ բարւոք վերակացու լինել չգիտէ. որդեակս ունիցի որ ի հնազանդութեան կայցեն ամենայն պարկեշտութեամբ։ Ապա թէ ոք իւրում տանն վերակացու չը գիտիցէ լինել, զի՞արդ եկեղեցւոյն Աստուծոյ խնամակալ լինիցի (1)։» Այս պատուէրը դրած ատեն դուշակելով թէ յետին ժամանակներ երբ քրիստոնէութիւնը տարածուի, մոլեռանդ մարդեր հրեայ աղանդաւոր տնտեսականներին նման ամուսնութենէ փախչող ընկերութիւններ պիտի հաստատեն, խիստ պատուէր կու տայ Տիմոթէոսի մերժել ամուրիներին վարդապետութիւնը, դիւական, խարեբայ, ամբարիշտ անուանելով 'զայն. «Այլ Հոգին սուրբ յայտնապէս ասէ թէ ի ժամանակս յետինս քակեսցին ոմանք ի հաւատոյն, և հայեսցին յոգիս մոլորութեան և ի վարդապետութիւնս դիւաց. կեղծաւորութեամբ ստախօսաց, խարեալ իւրեանց խղճին մտաց. որ «արգելուցուն յամուսնանալոյ» և մեկնեսցին ի կերակրոց՝ 'զոր Աստուած հաստատեաց ի վայելել հաւատացելոց (2)։»

Կղերը՝ որ պէտք է ժողովուրդին օրինակ լինի բարի զաւակներ հասցունելով, միթէ 'զայն կործանելի պատճառ չէ՞ դառնար մի այնպիսի դրութիւն նուիրագործելով, որոյ շարունակութիւնը մահ և ոչնչութիւն կը պատճառէ մարդկային սեռին։ Թէ կղերը աստուածային և հոգածական կեանք ունենար թափառական առաքեալներին պէս, թերևս մինչև մի աստիճան ներելի լինէր ամուրիութիւնը. բայց իւր արդի հանդարտիկ պաշտօնին և անս-

(1) Ա. Տիմոթ. Գլ. Գ. 2-5։ Նո՛յն գրուած է նաև Տիտոսի Գլ. Ա. 6-8։
(2) Ա. Տիմոթ. Դ. 1-3։

կամ կեանքին մէջ ինչ օգուտ կրնայ ունենալ: Պէտք է յիշեմք որ առաքեալները նոյն իսկ հալածական և աստանդական կեանք ունենալով հանդերձ ամուսնացած էին: Նոքա ժողովուրդին ամուրիութիւն չը քարոզելէ զատ՝ մինչ կը ջատագովէին ամուսնութիւնը: «Կամիմ րզ մանկամարդացդ ամուսնանալ, որդիս ծնանել, տնօրէնս լինել» կը գրէ Պօղոս Տիմոթէոսին (1): Ուրեմն յայտնի կ'երևի թէ քրիստոնէական Ա դարին մէջ վանքեր հաստատուած չ'էին ոչ կոյսերի և ոչ ամուրի վարդապետներու համար, որք իբր թէ աշխարհէն հեռացած, ամեն տեսակ զեղխութիւններով փորձերին ուսեցունել միայն կը'նային:

325 թուականին Նիկիա գումարուած տիեզերական ժողովին մէջ՝ ուր կը գտնուէր նաև մեր Արիստակէս Հայրապետը, առաջին անգամ՝ առաջարկուեցաւ օրէն դնել որ եպիսկոպոսները այնուհետև իրենց ամուսնական յարաբերութիւնները դադրեցունեն: Բայց Եգիպտոսի Թէբէ քաղաքին Պափնուտիոս եպիսկոպոսը՝ որ յետոյ նահատակուեցաւ, սաստիկ դիմադրեց, առարկելով թէ ամուսնութիւնը սրբութիւն, անարատութիւն է. ժողովն ալ իր ձայնակից եղաւ, որոշելով միայն որ եկեղեցականները իրենց ամուսիններէն և ամենամերձ ազգականներէն զատ կիներ չը կրնան պահել տուներնին: Այս ժողովէն յետոյ՝ ուր, ինչպէս տեսնք, մի քանի եպիսկոպոսներ ամուրիութիւնը առաջարկեցին, ամուրիութեան սկզբը սկսաւ տարածուիլ կամաց կամաց և կղերը ազատ ձգուեցաւ թէ ամուսնանալ և թէ չամուսնանալ:

Հերմինեա աստուածաբանը՝ Դ դարու (2) լուսին եկեղեցական հայրերէն մին՝ առաջին անգամ մեծամեծ գովեստներ կարդացած է ամուրիութեան վրայ (3). այլ սակայն դարձեալ ինք գրած է իր նամակներին մէջ որ՝ «Թէ երկու անգամ ամուսնացող ամեն եպիսկոպոսներուն անունները տամ, Ռիմինի ժողովին մէջ գտնուող եպիսկոպոսներէն շատ աւելի կ'ըլլան:»

Ամուրիութեան այս թիւր վարդապետութիւնը հետ ըզ հետէ այն ատենէն տիրեց հռովմէական եկեղեցւոյն մէջ որ Գրիգորիոս Է Հիլտէպրանտ բաբը (որ ԺԱ դարին վերջերը քահանայապետական աթոռը բարձրացաւ) բռնադրեց և հալածեց ամուսնացող կղերականները, որպէս զի կղերը ամուրի մնալով, իբր թէ աւելի պատուաւոր և անձնուրաց երևի ժողովուրդին առջև. բայց իր կարծածին հակառակ աւելի անպատիւ եղած է այժմ իւր այդ ընթացքով: Ո՞վ կը համարձակի այսօր ուրանալ և չը խոստովանիլ՝ զայս մեզ հետ:

Հարկ չ'եմք տեսներ այլ ևս երկարել ամուրիութեան խնդիրին վրայ, զի արդէն բնական օրէնք և Ս. գիրքը բարձրաձայն կը խօսին, և դեռ մօտ ատեններ Գ. Ն. Ճ. ընտիր և հմտալից յօդուածներ հրատարակեց Մասիս լրագրին մէջ Արմաշի Ցոյս առաքելութեան դէմ, որ 'զինք միջին դարին մէջ կարծելով, ուր կուսակրօնութիւն կը քարոզէ (1):

Մ. Փորթուգալեան

---

(1) Ա Տիմոթ. Ե:

(2) Դ դարու Հայ, Յոյն և Լատին եկեղեցական Ս Հայրերէն շատեր կան ամուսնացած որոց անունները հանրածանօթ են ինչպէս Գրիգոր Լուսաւորիչ, իւր որդին Վրթանէս կաթողիկոս, ևայլն: Ս. Գրիգոր Նազիանզացի աստուածաբանը Նազիանզի աւագերէց Գրիգոր եպիսկոպոսին որդին էր: Պոնիֆաս Ա. բաբը փոքուն եկեղեցականին որդին էր, ևայլն: Նոյն իսկ Ժ դարին մէջ Անձևացի Խոսրով եպիսկոպոսը, բարեպաշտութեամբ և իմաստութեամբ անուանի, ամուսնացած էր և երեք ալ զաւակ ունէր, յորոց մին է Ս. Գրիգոր Նարեկացի վարդապետը:

(3) Ամուրիութեան վրայ Հերմինեայի գրած ներբողներէն մի քանի կտորներ հրատարակած է Արմենակ Հայկունի [illegible]ը իւր խմբագրած «Զոյգն ընկերավարական» լրագրին մէջ:

(1) Կը զարմանամք լսելով թէ աշխատասիրութեամբ կարծուած անձեր ալ իրենց զաւակները տուած են Արմաշի վանական վարժարանը, ուսկից այսպիսի անդրանկներ կը տարածուին: Այս կը ցուցնէ թէ կղերը ամէն ատեն շատ ազդեցութիւն ունի ժողովրդական խաւին վրայ...:

Այս օրեր մի տետրակ ալ հրատարակուած տեսանք «Բացատրութիւն եպիսկոպոսական ամուսնութեան» վերնագրով և Աղվերդի նախկին աւագերէց Պետրոս վարդապետէն ստորագրուած: Հեղինակը որ կը ջանայ ծեծուածի փաստերով պաշտպանել կղերին ամուրիութիւնը և աշխարհական իշխանաւորութիւնը, բաւ կ'ունի թ բնաւ գրական արժէք չ'ունի: Իսկ ոճով և ուղղախօսութեամբ կը յիշեցնէ Տեսապետի վանքին Ախօն առաքելութեան, որ 75 տարի առաջ ...ին մէջ գրուած «Խոստովանութիւն և ամուրիութիւն եկեղեցականաց» վերնագրով յօդուածը իւր լուսաւորական փորձերով և Հայ եկեղեցականաց վրայ ...ը մեծ պատիւ կը բերէ իւ...ութեան:

... Խմբագիր,

Հաճեցէք ներկայիս անկիւն մը շնորհել Ձեր պատուական թերթին մէջ, որուն կանխաւ մեր շնորհակալիքը կը յայտնենք:

Թաղիս Ներսիսեան երկսեռ վարժարանի աղքատիկ տղայոց ուսման պէտքերը հոգալու և թէ վարժարանիս թանգարան մը հաստատելու նպատակաւ կազմեալ Ուսումնասիրաց ընկերութիւնս, այս անգամ տեսնելով վարժարանիս մանկանց աղքատ վիճակը՝ յատուկ տոմսակներ շրջաբերութեամբ հանած է Ս. Զատկի տօնի առթիւ զգեստ շինելու դիտաւորութեամբ:

Ուստի, կը յուսամք բարեսէր հասարակութենէն որ ընկերութիւնս այս ձեռնարկը քաջալերելով չը պիտի զլանայ իւր փոքրիկ նուէրը շնորհել, որով մինչ երախտապարտ պիտի կացուցանէ վարժարանիս որբ և աղքատիկ մանկիկը:

Ի դիմաց ընկերութեան

Ատենադպիր — Ատենապետ

Մ. Եթմէքճեան — Գ. Տ. Մ. Փափազեան

1876 յունվար 22

Սամ. Նէնի-մահլէսի

ԳՕՆՍԷՐ

Նաորլքի պիր դաչ տէֆա պըր կըտն իթմէքտէյիզ, նարինքի կիւն, կիւնտուզին սաաթ թամ 7 1/2 տա գօնսէրիմիզէ, Փորթուգալեան էֆէնտինին պիր նութգու իլէ պաշլանըլըպ, մէ կէրչի թամ սաաթ 11 տէ խիթամ վիրիլէճէք իտի տէ, վարօր իլէ ուզագտան թէշրիֆ իթմիշ օլան զավըլլար, սահա զիտտաէ պիր գօլայլըգ օլման նիյէթիյլէ, միւմքին օլտուղու գատար, ճի սողբըդա գալան սահա էվվէլ խիթամ պուլմասը չալըշըլաճաղ տըր:

Կէրէք էհալի իւզէրինէ կօրիւլմէքտէ օլան չէկէրգ ու գայրէթ, մէ կէրէք հավալարըն կիւզէլ կիթմէսինէ խիթամըէն, տէյ յէտիլէրիկ բի, չու ճէմիյէթտէ, մէմուլ իտիլտիէն զիյատէ զէվաթ հազըր պուլունաճագ տըր:

Պու կիւն սաաթ 11 տէն սօնրա, պիլէթ սաթըլմագտա օլան եէրլէրտէ, արթըգ պիլէթ պուլունմայըպ, եալըզ սարայ թէաթրօսա վիրիլէճէք տիր:

Հէր նէ գատար չօգլար պիրաքըլէրինտէն, նէզաքէթէ րիայէթէն, մէ միւզիգայա հիւրմէթէն, չամաթա մէ կիւրիւլտիւ իթմէյէրէք սուս տուրմագլըգլա, մէ սիկարա իչմէմէքլիկէ հիւմմէթ մէ ղայրէթ իթմէքլէրի խսէրտէ, պազըլար մահզուրունու պիլմէտիքլէրինտէն, օլ ճիհէթլէրճէ դուսուրտա պուլունմագտա տըրլար. խմտի, էօյլէ զաթլարա, մէզքիւր իքի խուսուսա դիգղաթ ըրայէթ իթմէլէրինի րէճա իթտիքլէրիմիզ, չիւնքի էօյլէ պիր համլէ իթտէ սա պուլունան կէօթիւրիւլիւմէզ, համլըրըլմա պուլունան զաթլարըն, ճէմիյէթէ հիւրմէթէն, նէզաքէթէ խասպէր վիրիլ, մէ թարաֆըմըզտան ըրճա իլէ տուրանլարընը սահիպ րիճա իթմիշ օլուրըզ:

Պու էօյլէ եէնիլիքլէր սէպէպի իլէ, ճէյիլլէրինի վէրիլտիքլէրի օլուրսա, վէ քէնտի սօզլէրինի պիլմէտիքլէրինտէն, ֆախրիյէ թէշէքքիւր իլէ թարաֆըմըզտան ըլթիֆաթլար իլէ համտ օլունուր:

* *
*

Տիւնքի կիւն պաթրիգխանէտէ թէճէմմիւ իտէն Խասն ժողովոյ Ախթամարը Խաչատուր եպիսկոպոս մէտէլէմինտէն տօլայը խայլիճէ գըլ ու գալ մէ ույզունսըզլուգ զուհուրա կէլմիշ, մէ հաթթա ծն ծն պէշ նէֆէր զաալթյէ սախիպ ճէլպ խալմիշ խալ տէ, պու կիւն նէրիմիզ միւսաատէ իթմէտիքլէրինտէն, թաֆսիլաթը պէնտնքէ պաղըր իւզթէսինէ թէրք իթմիշիզ տիր:

... Խմբագիր,

Մեր խորին յարգանքն ընդունելով հաճեցէք հետևեալը ձեր պատուական թերթին մէջ հրատարակելու:

Հինգշաբթի օր, 22 յունվար, Պօղոս վարդապետի Մուշ և Վան չ'երթալու մասին յօդուած մը տեսինք ձեր պատուական Մանզումէի մէջ հրատարակուած. նոյն յօդուածին մէկ պատճէնն ալ երէկ Ազգ. ժողովոյ մատուցինք, որպէս զի ժողովոյ և Ս. պատրիարքին պատասխանն առնունք: Հոս մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնեմք Ս. Պատրիարքին և պատկառելի Խառն ժողովոյ որ խոհեմութեամբ վարուելով խոստացան մեզ թէ Պօղոս վարդապետ ոչ ի Մուշ և ոչ ի Վան պիտի զրկուի, այլ ի Չմշկածակ առաջնորդ կարգուած է. ինչպէս յայտնի է այս պատասխանը մեզ դո՛հ ըրաւ, ալ բան մը չունիմք ունենալ և փառք ենք թէ խաղաղութիւնը պիտի վերահաստատուի:

Բայց եթէ երբէք Ս. Պատրիարքն ու Ազգային ժողովը միայն երէկ մեր յուզեալ սրտերը հանդարտեցնելու համար ըսին թէ Պօղոս Մուշ և Վան չը պիտի զրկուի, անհետևեալ յօդուածով վերստին կը յայտարարենք թէ ինչ որ ընել ուխտած ենք, ընել չը պիտի դադրինք: Ժողովն ու Ս. պատրիարքը եթէ մեզ խաբելու, զոր չենք յուսար, իրենք պիտի ըլլան պատասխանատու կրօնափոխութեան ևն. զորս ի հարկին պիտի գործադրեմք: Երէկ ժողովոյ մէջ Պէօեան Աւետիս աղա բարձրաձայն գոչեց թէ «Ես տասն մէկ տարի է Պօղոս վարդապետէ փախչելով հայրենիք չեմ կրնար երթալ, գինա էր որ սպաննել տուաւ եղբայրս»:

Այսու ամենայնիւ մեք աստուածաբանք, տարիներով պանդխտած ենք հոս և մեր ընտանեաց կարօտը կ՚ երենք տեսնել կարենալու որ յառաջ հայրենիք երթալ. այս Պօղոս վարդապետը որ ոչ ամուսին ունի, և ոչ զաւակներ ինչու անհամբեր հայրենիք երթալ կուզէ. հարկաւ նպատակ մ՚ունի. նա կուզէ Վան երթալ, նոր ոճիրներ գործել, վրէժներ լուծել, և որովհետև անգամ մը իբր թէ անպարտ ելաւ՝ Ազգին վրայ ծիծաղել: Իսկ մենք ամեն ջանք ի գործ պիտի դնենք, և Վանը փրկելու համար պիտի մեռնինք. բայց Պօղոս Վան չը պիտի տեսնէ:

24 յունվար 1876 — Վանեցի

Ղալաթիա

ԹԱՍՀԻՀ

Տիւնքի նիւսխէմիզտէ ահրճ խալէն Ազգային Մեզլիսա պէն-ոննին պաշգասընտա վագ խալէն Նըմէնիճէ պիր թէրճէմէսին սօն սաթըրընտա «խօսուլ» լըգէթինտէն սօնրա պուլունան «աստուածային» լըգէթի ունուտուլմուշ տուր, տիմէք պիր գի, «պէտք է խօսուլ աստուածային վսեմ լեզուն» տէնիլէճէք տիր:

ՏԷԽԻԼԻՅԷ

Կէչէն բէնճշէմպէհ կիւնիւ խարիճիյէ նազըրը տէվլէթլու Ռաշիտ բաշա հազրէթլէրի գօնագլարընտա Ռուսիա սէֆիրի ժէնէրալ Իկնաթիէֆ հազրէթլէրինի զիյաֆէթ իթթիքտէն սօնրա, Ինկիլիզ թաֆվիլաթ սահապընըն Տէրհատաէթ վէքիլի օլան Մ. Սթառ իլէ Մ. Համմոնտ տախի զիյաֆէթ իթմիշ տիր:

—Ավսթրիա սէֆիրի քէմալի գօնթ Զիշի հազրէթլէրինին կէչէն սալը կիւնիւ խարիճիյէ նազըրը տէվլէթլու բաշա հազրէթլէրինին գօնագլարընա ազիմէթլէ, Ավսթրիա տէվլէթի պաշ վէքիլի գօնթ Անտրաշի հազրէթլէրինին լաիհասընը պիր սուրէթինի օգուտուշ, մէ միւշարիլէյհ հազրէթլէրի թարաֆընտան լաիհաէը մէզգիւրէնին պիր սուրէթի թալէպ պույրուլմուշ օլտուղունտա Լէվ Քնթ Հէրրըտ զադէթլուլարընտան նազըրէն եաղմըշ խուէ: Մէզքիւր գազէթէնին պարէս մալումաթը ախրէնէ մէ պիզիմ թահգիգաթըմըզա նազարէն, սէֆիրի միւշարիլէյհ, նազըրը միւշարիլէյհ հազրէթլէրինէ միւլագաթ իթմիշ խանէ, պաղը իֆատէտէ չէֆահիէթտէն մատտա պիր կէօնտ էվրագ իրսաէ էյլէմէմիշ կիպի, լաիհա սուրէթինին թալէպ մէ հըֆզ օլունտուղու ապտ օլմաղըլը միւզաքէրէ օլմազըլը, թաահհիւտի գէյֆիյէթ խալթեար օլունու:

(Պասիրէթ)

—Դու կիւճէ Կէմալի բաշա թէաթրոսունտա, մէնֆաաթը Դումպարու Բամ մէքթէպինէ օլմագ իւզրէ, Բամճա պիր օեուն իճրա խալընմըշ, մէ ֆէվգէլատէ ճէմիյէթ հազըր պուլունմուշ տուր:

—Մաթպաամըն եազ ըլալըզ բնա կէօրէ, կէչէն բազար իրթէսի կիւճէսի շէհրի մէզքիւր պուլունան Բումպարը կէճէլի կիւնտուզլու մէքթէպինտէն հէր նարըզա հարիգ զուհուր խալէրէք,

կէրէք մէքթէպի մէզքիւր, վէ կէրէք մէքթէպին քիւթիւպխանէսի միւհիմմէք օլմուշ տուր։

—Ավստրիա սէֆիրի դօնթ Զիչի հազրէթլէրի կէչէն բէնճշէնպէհ կիւնիւ Պապը Ալիյէ խարիճիյէ Նազըրը տէվլէթլիւ Բաշիտ բաշա հազրէթլէրի իլէ ուզուն միւտտէթ միւլագաթ էթմիշ տիր։

—Իրլանտա փէրմանը ալըշմըր օգումագ մէմուրիյէթիյլէ Պէյրութա ազիմէթ իյլէմիշ օլան Պապը սէրասքէրի եավէրլէրինտէն միրալայ իզզէթլիւ Մուսթաֆա պէյ օրատա պիլ վիլայէ, ալաֆրանկա յունիֆորմ տէօրսիւնճիւ կիւնիւ Սուրիյէ վալիսի վէ ճէպէլի Լիպնան միւթէսարրըֆը տէվլէթլիւ, վէ Պէյրութ գումանտանը սաատէթլիւ բաշալար հազրէթլէրիյլէ քէաֆֆէի մէմուրինի միլքիյէ վէ զապթիյէ ասքէրիյէ վէ խանէտանը պէյատ հազըր օլտուգլարը հալտէ, փէրմանը մէզքիւրու քէմալի թազիմ իլէ օգումուշ, վէ յունիֆորմը ալթընճը կիւնիւ ինհէ պու մէմուրիյէթ իլէ Շամա միւթէվէճճիհէն օրատան հարէքէթ էթմիշ տիր։

—Կէչէն բէնճշէմպէհ կիւնիւ Բուսիա սէֆիրի Ժէնէրալ Իգնաթիէֆ հազրէթլէրի իլէ Ավստրիա սէֆիրի դօնթ Զիչի հազրէթլէրի Պապը Ալիյէ ազիմէթ էթմիշլէր իտի տէ, նէզիրի մէզքիւր սատրազամ Մահմուտ Նէտիմ հազրէթլէրի մապէյնի հիւմայունա ազիմէթ օլունմուշ օլուպ, վէ կէճ վագիթ Պապը Ալիյէ ավտէթ էթմիշ օլտուգլարընտան, սէֆիրայի միւշարիլէյհիմա միւշարիլէյհ հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ խաէտէմիշլէր տիր։

—Կէչէն սալը կիւնիւ պահրիյէ նազըրը տէվլէթլիւ Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրի, պահրիյէ մէճլիսի րէյիսի սաատէթլիւ Հասան բաշա հազրէթլէրի իլէ Պահրիյէ մէքթէպինէ կիթմիշլէր, վէ մէքթէպի մէզքիւրուն խասարէսի իլէ չալըշտըրմագ քէյֆիյէթինի թէրագգըյաթը գանէթլէ մէմնուն օլմուշլար տըր։

—Մէճմուայի կէօրէ, ահքեամը տալիյէ նէզարէթինին նիզամիյէ մէհքէմէլէրի հուգուգընա տաիր լայիհէթ խազըր օլան ալօգամթլարը, եախօտ ճանիպի Պապը Ալիտէն պիր նիզամնամէ լայիհասը դաչմէ ալընմըշ տըր։

Նիզամնամէի մէզքիւր աէօրթ պապ վէ գըրգ էքի մատտէյէ մուշթէմիլ օլունուպ, ավօգաթլարըն նէ չարթլարլա ավօգաթլըգ խըտմէթինի իճրա խաէտէլէրի, վէ պունլարըն վազիֆէ վէ միւսաատէլէրինին տէրէճէսի, վէ միւչթէրիլէրինտէն թալէպ խաէտէճէքլէրի իւճրէթլէրին միգտարը միւսաղէնէլէրի, մէչհուր պիր թալիմաթ մէճլիսի թէշքիլի, նիզամնամէյի մէզքիւրտա գայտ ու պէեան խըլըմըշ տըր։

Իշպու Նիզամնամէ աճքեամընճա, մէհաքիմի մէզքիւրէտէ ավօգաթլըգ խաէտէճէք օլան զէվաթ, Տէրսաատէթ հուգուգ մէքթէպինտէն թահսիլի ուլում էթմիշ օլաճագլարընտան մէզունիյէթ, պիրէր չահատէթնամէ ալմըշ էմիշ օլաճագլար, վէ մէմլէքէթ էճնէպիյէտէ քէսպի մալումաթ էթմիշ օլանլար իսէ, մէքթէպի մէզքիւրտա իմթիհան օլունարագ, էհլիյէթլէրի պուլունան թիւրքըչա լիսանընա թամամիյլէ աշինա օլաճագլար տըր։ Բէզտա պու նիզամնամէ մաճիպինճէ, ավօգաթ օ-

լան գաթլար հիչ աէյիլ իսէ իքի յիւզ պիր նաչինտա օլուպ, ուսուլա մայիր մէմուրիյէթէ վէ խըրսըզլըգա պուլունմամըշ օլմազգաճալըր, վէ մահալլի կիւլի ճէզա կէօրմիւշ օլմազգաճալըր, վէ թիւճճար իսէ մունքէր օլտուգլարը միւտտէթէ իղնարը իֆլաս էթմէմիշ օլաճագլար, վէ եախօտ իղնարը իֆլաս էթմիշլէր իսէ, պէ թէքրար մէչրուէն քէսպի իթիպար էթմիշ պուլունաճագլար։

(Լա Թիւրքի)

—Բալքըզանըն յանվար 17 թարիխլի Լէվանթ Հէրըլտա չէօյլէ եազըլմըշ տըր։

Կիրիտ խանըն զէմանընտա Կիրիտլի պիչարէ ֆամիլեալարըն վաթանլարընա ավտէթի հագգընտա Ըսման գոմիթէլէրի թարաֆընտան խայլի ճէպր կիրիպ պու քէրէ տաիի Հէրսէք մէհաճիրի հագգընտա Ծալմացիատա ճէպր միւշահատէ գըլընըյօր։ Հէնուզ խանըն մահվը զէմանընտա եէթիշմէտիքճէ, վէ մէհաճիրլէրին էքսէրիսի, Ծալմացիանըն հէր պիր ճիհէթինտէ թէէսիս օլունմուշ օլան իսթիլալ գոմիթէլէրինին թէէսիրի ալթընտա պուլունուեօր։ Յազալը Հէրսէք քէօյլիւլէրինին էն ագըլլըլարը, մահարէթլէրին նէթիճէսինի կէօրիւքլէրինտէն, պիր ան էվվէլ վաթանլարընա ավտէթ իյլէմէկի արզու իտիեօրլար։

Եղճիւմէ Բալքըզա ճիվարընտա պաէրլիճ օլան Բօրօժօ Նահիյէսինին Իսքրիֆթիսան ֆամիլեալարընտան պինլէրճէ աատէմլէր պու գապիլտէն տիր։ Պունլարըն ճիվարը վէ հիճրէթի իսէ, Բալքըզանըն Թէշէքքիւլ խանէն Ըսլավ գոմիթէսինին թահրիքիյլէ ղըհարա կէլմիշ տիր։ Պէլլի, թիւ ֆէնալը թէէսիրին կէչէն էհալինի մէզքիւրէ, պիր թագըմ էնէնէլիլէրին ալէթի օլարագ լարընը ամալամա պաշլամըշ, վէ պու էնէնէլիլէրին քէնտիլէրինէ մուավէնէթ խաճէք նէրատէ, կիրիլի նիմէթլէրի օլտուգլարը փէտա իյլէմիշ տիր։

Իշթէ պու գոմիթէլէր եէրլիլէրին կէօզլէրին դօրգու, հէր չէյտէն զիյատէ թէէսիր խըլըյօր։ Թիմ քի մուխալիֆլէրէ վէ եախօտ իթաաթ իլզէրինէ պիր սօզ սէօյլէր իսէ, պէք զիյատէ թէհլիքէյէ տուչար օլուեօր։ Թէհլիքէ օ ամքէնէ թէէսիր խըլըյօր քի, մէմլէքէթլէրինի արզու խալին մէհաճիրլէր, Ծալմացիանըն բոլիթիքա մէմուրլարընըն հիմայէսինէ միւրաճաաթա ճէսարէթ խաէմէյօրլար, վէ պու խուսուսի բոլիթիքա տահի Ըսլավ գոմիթէլէրինին արզուլարընը իժրա խըլըյօր։ Պունա պիր միսալ կէօսթէրէլիմ։ Շէօյլէքի,

Կրիվոշի ճիհէթինին բոլիթիքաճա գումանտանը, մուհաճիրլէրին իքինճի մէհաճիրլէրի տաավէտ իլէ մէճպուր էթմիշ տիր։ Գուբաապաչի մէճլիս ազասը, խանըն գոմիթէսինտէ ազալը մէչհուր իսէօրլար։ Մէմուրլարըն էքսէրիսի Ըսլավ էֆքեարը ալըլամ Ըլավ էֆքեարը թարաֆտարը իսէ իչին թահսիլ խըլըեօրլար, վէ պունլար ճէմիյէթին մէմուրլարը Ծալմացիանըն Կրիւս ճիհէթինտէ Բալքըզանըն թաքլիֆինի գապուլ էթմիշ, Գարատաղա իսէ պիր գըրգ ճէմաաթ վէ պունլարըն սաքէնէսինտէ ճէսարէթ էթմէյէ թէհալիք իլէ խիվամ օլունուեօր։ Մահար աղէլէրի կէլէրէք, Ավստրիա ֆօրմագինտա օլարագ մէճլիսլէրինէ թէֆթիշ օլունաճագ խէոր։

Պու գալիլէն պէք չօգ միւսաֆիր կէթիրիլմիշ, միւճէպլիքլէ թէլաֆի խաճէք խէտիրիլմիշ տիր։

Պէօյլէ պիր հալին նէթիճէսի նէ՛ րէհէ վարաճագ, պէօյլէ թէհլիքէլի ույգուսուն Վիէննատա վէ Բէշթատա նէ՛ վագթ ույանաճագ։

Կէչէն մէքթուպլարտա պիլտիրտիկիմիզ վէհիլէ, խաշըմը պաշլըճա րէիսլէրինտէն իքիսի, եանի Լազար Սոչիցա, վէ Բէրգօվաց Վօյօվիչ մանէթի էչքիյա իլէ պէրապէր Թիւրքիյին ճիվարընտա Ծալմացիա հուտուտունա գատար կէլմիշլէր տիր։ Դիփլօմասի ալէմինի մազլումիյէթի քէնտիսինէ ազմ օլունան Բազօ, ագճամ իղէրի Բալքըզանա վասըլ օլմուշ տուր։ Վէ մուգթէտարլա Բուսիա գօնսօլօսխանէսինէ քէնտիսինէ հիւրմէթ օլունուգտան սօնրա, սաաթ պէշտէ Կիրակիւզէ ազիմէթ իյլէմիշ տիր, վէ պու հալ հէր քէսին կէօզիւ էօնինէ վագը օլմուշ տուր։

Պուրատա հիչ քիմսէ ֆիւթուր կէօսթէրմէեօր, վէ բոլիթիգաճա միւնասէպաթ վէ պէյն էլ միլէլ օլան միւգաէէյէ գաթեան րիաէթ օլունմաեօր։ Լազար վէ Բազօմուն, Բալքըզա վէ Ձէթինէտէն կիւլիւճէք թալիմաթը գաթիեանէ պիլթիգլարըն, Դիփլօմասի մագամաթընէ մուգապիլ պիթարաֆ օլունմագտա տըր։ Յազալը Թիւրքին սաքիւի միւսլիման մահֆազասը պօճատ վէ պու հալը քէֆիյէթի ..., սաքինլէրի միւճրիմանէ պուլունմագ նիյէթինտէ օլաճագլար տըր։

Վէ պիրաց պունլարը հալիգ օլալը քէաֆֆէնին տէվլէթիաղանա թախլիփի պիլիւրին բազարա սալթըրմագտա օլան Լիւպուչիպավիչ, Գալթարօտա պիր Գարատաղլը գըզըտան պիր մէքթուպ աչըլատըլմըշ, մէզքիւր գըզըն աչըգտան աչըգա պիր գաչ գամըշ նէտիմէնի սօնրա, Գարըճէսինէ գաչմըշ տըր։

Սէրպ Գարատաղլըլար պու րէյալիթէտէ էմնիյէթլէրինի ... իմթիզաճլարը, վէ չէրտէքլի պիր միւճաւէզէթէ սօնրա, Լիւպուչիպավիչ մաամիզըն Մէրգօս վէ րէֆիգալըր Բալզօտա սաքէթ էթմիշլէր տիր։ Մէրգօս Ժուրնալար ճինէթլէր նամ գազէթմանըն մուխալիֆինէ պիր չօգ վագըթ էվվէլ պիր վիգիթա վէրմիշ, վէ մուխալիֆ, մէրգումու գազէթտարընտա պէք չօգ մէտհ էյլէմիշ օլտուգունտան, մուխալիֆ չիմտի Ըսլավ ֆագըրը սարաընտա կէօրիւլէն գարդաշլըգ իգէրինէ աճ ու ֆիղան էյլէմիշ մէճպուրիյէթ կէօրմիւշ տիր։ Լիւպուչիպավիչին նամը պունտան սօնրա օ գատար եատ օլունմաճագ տըր, զիրա տավանըն խալաճը, Բալզօտա նուֆուղլու օլան, վէ խանըն սաէթա բուհու միւգաւեմէթտա պուլունան պիր էճնէպինին հիմայէթինէ դուշար խէլէճէկի մէմուլ տուր։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ, 3 փեպրուար

Ցանէվի գօմիսիօն պու կիւն թախսի աղտը մէճլիսի իմթիհան էթմիշ, պիր կէօմիւս մուգայէսէ հաճէթլէն իթմիզքիւրին մէճլիսէ խիթամ վէրիլմէսի, վէ միլլէթ մէճլիսինին հալաէ օլունուպ սաֆիլէ հիւքիւմէթին ինթիխապ օլունան մէճլիսէ նագլ խըլընմասը, փեպրուարըն իքիյիւզիւ թագրիպէն իննի կիւնիւ տալը իճթիմաէ գարար վէրիլմիշ տիր։

Բարիզ, 3 փեպրուար

Մէպուսան ինթիխապլարընտան Լէվիլ Հէյէթի վիքիլլէրը թէֆթիչլէրիյլէ օլմաճաղը գալիլէն աէօյլէնիլէօր տըր։

Իմփարատոր Բէտրօլէօփին նամ գազէթա պիր պաշգա աէրէ իլէ, ճիւմհուրիյէթ հիւքիւմէթին ու իր գօմ թաղա գալմըչըմլար ...

տէն տօլայը պէեան միւմնունիյէթ իյլէմիշ տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ

Լօնտրա, 3 փեպրուար

Բրէնսէս Պէաթրիս, Լօրտ տը Գոթէնպօրկ իլէ նիշանլանմըշ տըր։

Ցիւք տ'Էտինպուրկ եազընտա իքի սէնէ իչին պիր պահրիյէ գօմանտանլըղը գապուլ էյլէմիշ տիր։

Գալկիւթա, 3 փեպրուար

Բրէնս տը Գալ Անկրա չէհրինէ վասըլ օլմուշ տուր։

ԱՎՍԹՐԻԱ–ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ

Վիյէննա, 3 փեպրուար

Վիյէննա սանտըգըն Բրակա չէհրինտէ պուլունան չիւպէսինէ պարա սախթէքեարլըղ քէշֆ օլունմուշ տուր։

Բէշթա, 3 փեպրուար

Վէքալէթ խաէն Ցիցին ճէնապլարը պիր չօգ գալապալըգ հագգը օլարագ հալաէ պէօլէնիք մանթանա իլէ գալտըրըլմըշ տըր։ Մէպուսան ճէնապլարը Մաճարիսթանըն Էֆլագ չէհիրլէրինտէն մուրախխասլար կէօնտէրիլմիշ, վէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան տահի պիր նասիհաթ պուլունմուշ, վէ պիր չօգ նութուգլար իրատ խըլըմըշ տըր։

ԱԼՄԱՆԻԱ

Պէրլին, 3 փեպրուար

Լէօնտըրէն տուգալըգըն եազըլտա Բրուսիա մէմլէքէթինէ իլհագը հագգընտա պու կիւնլէրտէ միլլէթ մէճլիսինէ պիր լայիհա թագտիմ օլունաճագ տըր։

Պիր վագթըն պէրու թէվգիֆ խըլընմըշ օլան գարտինալ Լէտօխօֆսքինին սալըվերիլմէսի թալէպ օլունմուշ տուր։

Պէրլին, 3 փեպրուար

Արմանիա մէմլէքէթինտէն սատիր խըլընան սայիր կիւլլէ վէ տըշըն նիզամնամէ, մէճլիսի ումումի թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ տուր։

ՍԸՐՊԻՍԹԱՆ

Պէլկրատ, 3 փեպրուար

Սքուփչինա մէճլիսինին ինթիխապլարը պաշլանմըշ տըր։

ՄԷՄԼԷՔԷԹԷՅՆ

Պուքրէշ, 3 փեպրուար

Հարպիյէ միւտիրի թարաֆընտան թալէպ օլունան խաթիրայ մասրաֆի, մէպուսան մէճլիսի թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ տուր։

ԳԱԼԱԹԱ ԲՕՐՍԱՍԸ

Իչ. Օմ. 23 յնվ. ախշամ գափանըշ	22	4
Իչ. Օմ. 24 յանվ. սապահ աչ. ք. քէս.	21	36
Էն եիւքսէք »	22	15
Էն աշաղը	21	36
Սաաթ 7	22	11
Իսթիգրազ 1863 (Մուքթօն) 6 0/0 Փր.	132	
» 1865 (Մուքթօն) 6 0/0	132	
» 1869 (Բէնօր) 6 0/0	120	
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզօր) 9 0/0 Լիրա օթէր. գ. ք.	35 1/2	
» 1873 (Բէնօր) 6 0/0	115	
Բումէլի Շըմէնտիֆէր 3 0/0	53	
Քօնսօլիտ աճսը 0/0	168	
Շըմէնտիֆէր » » Փայիզ		
Քէրօր փյ.	5–6	
Հէվալէսիզ փրյ.	1–2	
Ագճէ փայիզի 0/0	15–16	

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԱԹԸ

Օսմանլը Պանգասը 6 0/0 Լիր. Օսմ.	3–25	
Սօսիէթէ ժէնէ. 6 0/0 Լիր Օսմ.	3–16	
Օսմանլը պանգասը		
Պանգ գօմիլէսիալ	315	
Սօսիէթէ օթօման Լիր. Օսմ.		
Թրամվայ 5 0/0 Ղր.	170	
Լալբէօմ (մառէն) Փր.	68	

ԳԱՄՊԻՕ ՖԻԵԱԹԸ

Լիրա օսմանլը	111	20
Ֆրանգ	22	70

—o—

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԸՐՍԱՍԸ

Ինկիլիզ լիրասը	111	
Ֆրանսըզ ալթունու	88	20
Բօյ	90	
Գըրմըզ ալթունու	51	20
Պէշալը մէճիտիյէ	103	
Մէթալիք	108	20
Պապաղը	136	
Պէշլիք	107	20
Գալըպօն գայմէսի գուրուշ	6	70

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՇԱԿՆԵՐՏՈՒՀԵԱՑ

ԱԶԳԱՅԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ի ԹԱՏՐՈՆՆ ԿԷՏԻՖ ԲԱՇԱՅԻ

1876 Յունվար 25 Կիրակի յերեկուան ժամը 7 1/2ին

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

1. Նախերգ «Կայսմ թէլ» բիանօ 8 ձեռքով . . . . ՌՕՍՍԻՆԻ
2. «Տինօրա» սաանձներգ սօբրանօյի համար . . . . ՄԷՅԷՐՊԷՐ
3. «Շիւքրանիյյէթ» նուագ արեւելեան, խմբերգ . . . .
4. «Ֆէօ ֆօլլէ» բիանօ սաանձին . . . . ԲՐԻՒՏԱՆ
5. «Սաֆֆօ» երկձայն նուագ երկու սօբրանօյի համար . . . . ԲԱՉԻՆԻ
6. Երգ պանդուխտ պատանեկի , նուագ արեւելեան , խմբերգ . . . . .
7. «Լա ֆիլէօզ» բիանօ սաանձին . . . . ԼԻԹՕԼՖ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

8. Նախերգ «Տօն ժուան» երկու բիանօյի համար 4 ձեռքով . . . ՄՕԶԱՐ
9. Սէմիրամիս , խմբերգ և սաանձներգ սօբրանօյի համար . . . ՌՕՍՍԻՆԻ
10. Վարդի սաա , նուագ եւրոպական , խմբերգ . . . .
11. «Զէլ միւիթ ռօզօ ալ ֆինէ» երկձայն նուագ երկու սօբրանօյի համար, ՄԲԻՒՏԷՐԻ
12. «Էնվիթասիօն ա լա վալս» բիանօ սաանձին . . . . . . ՎԷՊԷՐ
13. «Նոր տարի և Թէշվիգամ» ըստ եղանակի Մարսէյյէզի . . . . .
14. «Սալվէ Մարիա» սաանձներգ սօբրանօյի համար . . . ՄԷՐԳԱՏԱՆԹԷ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

15. Նախերգ «Լօտօիսքա» բիանօ 4 ձեռքով . . . . ՔԷՐՈՒՊԻՆԻ
16. «Պառալիէ տը Սէվիյ» սաանձներգ սօբրանօյի համար . . . . ՌՕՍՍԻՆԻ
17. «Ինձ համար չէ» նուագ եւրոպական , սաանձներգ պարիթօնի համար (1)
18. «Կաան ռօնտօ քափրիչիօզօ» բիանօ սաանձին . . . . . . ՄԷՆՏԷԼՍՕՆ
19. «Կուասաու քէ սխանքա լունա» երկձայն նուագ սօբրանօյի և ալթօյի համար . . . . ԳԱՄԲԱՆԱ
20. «Տէռ քնավէ ան տէռ բուէլլէ» սաանձներգ սօբրանօյի համար , բիանօյի և վիօլօնի ներդաշնակութեամբ . . . . . ՌԱՅՖ
21. «Տաշ վէ Թէշէքքիւր» նուագ արեւելեան , խմբերգ . . . .
22. «Վալս տը Կունօ» բիանօ սաանձին . . . . ԼԻՍԹ

Մէզքիւր Գօնսէրթինգին պիլէթլէրի , պու կիւնտէն միւքէզզէմ Միրիճան աղա Եամըճեան պուլունտուղու կիւլի , Խաթունլարա Ուզուն չարշըտա վազը Ֆրէնքեան էֆէնտի քիթապճը ախըրքեանընտա , վէ Բէօյուկ պաշընտա սաաճը Պօղոս աղա ախըրքեանընտա սաթըլմաքտա տըր :

(1) Այս երգը Ամերիկեան էֆէնտին միայն երգելու պիտի բարեհաճի :

Լեւոն ինճիսարի ճիվարընտա Եավտուտ մահալլէսինտէ Ապաճըլար ճատտէսինտէ 117 նումերօլու , էօնիւ բրիքիըմ խիլէնլի միւճէտտէտ սանտըխտէ ... տէրունինտէ օն պէշ օտա մաթէլամիլըզ : վէ պիր քէպիր մաթպախ իչինտէ մուսլուգ , վէ չամաշըր գազա նըխա տախի ապար սըրըճա սու , վէ իքի գուրնալը վէ պիր գուրնաթէյնլի քէպիր համամ վէ օրթա գաթ վէ սալոնլարընտա ապար սուլարը , վէ սօգագ խուզէրինտէ ըրըճա իքի օտա վէ պիր սոֆա , վէ պիր ասլաէսթխանէ , վէ սէքիզ հայվան ալըր իքի ախըր վէ պիր արապալըգ , վէ չիչէք վէ գէօգէ պաղչէսի ապար սուլարըյլա միւճէտտէտ սահիլխանէնի մէզքիւր սաթըլըգ օլուպ , իչինտէ օլան սահիպինէ վէ վարագըլ խանը գարշըլըղընտա 52 նումերօլու սարրաֆ Լէքսէրճի օղլունա միւրաճաաթ օլունաճաղը : 2

Էօթէտէն պէրու Տէրխասսէլթէ կէլմէնիւպ , Էվրօպա ճամիալինէ կէօնտէրիլմէքտէ օլան վէ պիւթիւն Էվրօպախոնլարտա թախսին նիշանլըրինէ մալիք օլան ճէօպէլի Լիլանտն Լսկի վէ ալթուն ընեկի չարշըլըն , միւճտահէ չիմտիէն գատար կէօրիւլէն միւհասինաթընտան սէքէնէ լի Տէրխասսէլթին հիսսէմէնտ օլմասը , վէ Էվրօպատան վէ Պօրտօ վէ սայիր նամիլէ սաթըլան շարապլար խէ , ճիւմլէսի խըլխամէն օլմագըզ , միւլէթթէզ պիր թադըմ էճզալարըլա եարըլըպը կրապալընըն մախսուսը օլմայլէ , պուքէրրէ մէզքիւր շարապտան չարշը խըմինէ վաղըֆ օլան պիր զաթ , միւհիմմայի թէրքիպ վէ պարէմ կէօրիւլէմիւ , վէ կէօ խըսսէսի վէ խըմտէն պէտէլինէ սաթըլմասը :

Պոզ եմէ գայտուսոնա ... գէօն ... 7 նումերօլու մաղազասըլա կէչէր աղճէ իլէ իքի եվս եէթմիշ պէշ թարհէն օլան պիր չէլէկի 10 գուրուշա եէնի ճամիտէ օն ալթը նիւմերօտա քեսքին էճզա թիւճճարը փաշ Ալէքեան էճզախանէսինտէ տախի Էվրօպատան ճէլպ օլունմուշ թազէ վէ խալիս հէր տիւրլիւ էճզալարլա մէզքիւր շարապ սաթըլմագտա տըր : 21

LA SOCIÉTÉ D'ASSURANCE

CONTRE L'INCENDIE

De Hambourg-Brême.

ՀԱՄԳՈՒՐԿ-ՊՐԷՄ

ՕԹԷՇ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՕՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

Մէզքիւր գումբանեա , խանէ , մաղազա , էմթիա վէ գայրիհի աթէշէ գարշը սիկորթա իտէր : Գալաթատա Գարանթինա սօգաղընտա 4 նիւմերօ ու մաղազատա պաշ աճէնթօ միւսիւ ՀԷՐՄ · ՀԷԼԳԻՆԿԷ միւրաճաաթ խըլընմալը :

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ · ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնքճէլարի-բազարընտա Նօ · 41 իբսի խանընտա

Պօյ տը Պէօ Լաֆֆէքթէօր , պու ֆէրման Թաչսին օլունմուշ վէ 1778 վէ 1793 սէնէլէրինտէ Ֆրանսանըն պաչրիէն սաաթէրինէ վէրիլմիշ վէ 1850 սէնէսինտէ Պէլճիգայա Պէլճիգա սրտասընտա խմթիազ օլունան իշին հարիքէ նաչըրը Թարաֆընտան Թաչսին օլունմուշ վէ պիւթիւն Րուսիա մէմալիքինտէ խմթիազը ... վէրիլմիշ տիր : Սաթըլըր Իսթանպոլտա Տէլլա Սուտա Վէլիչ վէ գումբանեա , վէ սայիր պէօյիւք էճզախանէլէրտէ :

ՏՕՐԹԼՕՐ ՄԻՒՍԻՒ Մ . ՏԻՕՍՓՕՐԻՏԻՍ

Ուզուն չարշը պաշընտա Եէնիլի խանըն ալթընտա 323 նումերօլու Հէքիմ Էբագլիս նամ էճզախանէսինտէ , չըրշէնպէհ վէ ճումաա իրթէսի կիւնլէրի , սաաթ 5 տէն 7 յէ գատար ֆուգարա օլան գիշիլէր վէ ինսանա խասթալարա մէճճանէն պագըլմագտա տըր : Մայասըլ վէ գան սիւրմէսինէ , վէ մէմէսի օլուպ իզթիրապ չէքէնլէրին մայասըլընը տէֆ վէ մէմէսինի րէֆ սուհուլէթ իլէ տէֆ իթմէ մէքըլիկի Թէտաշիւտ իտէր : Վէ միւտէ խոմալըզը , վէ մէզքիւր խասթալըգլար իչին ՏՕՐԹԼՕՐ Մ . Մ . ՏԻՕՍՓՕՐԻՏԻՍ մախսուս հազըր Թէրթիպ վէ ինճա իթմիշ օլմագըն , մէզքիւր էճզախանէտէ րօզթիթ օլուպ սաթըլմագտա տըր . վէ իսթիմալի տախի գութու տէրունինտէ պուլունան մաթպու վարագա պէյան օլունմուշ տուր , վէ Ֆիյաթը եարըմ մէճիտիյէ տիր : ՏՕՐԹԼՕՐ Մ . Տիասփօրիտիսին իմզասը պուլունմայան գութուլար Թագլիտ տիրլէր :

ԻՍԱՔԹ

VICHY

Ն · 3

Իզթէ · ԲԱՐԻԶ · 22 · Պուլվար Մոնմարթր

PASTILLES DIESTSDE

ՍԻՆՏ ՐՕՃԻ ԲԱՍԹԻԼ (Պէր Նէվի հազմ)— մէզքիւր բասթիլլէր · Վիչիտէ բունարլարտան խուլասա խըլընմըշ Թուզլար իլէ եափըլմըշ օլուպ մահտէ խըզ կէլէնճէք սուճերլերե , միտէ վէ եէմէքի հիճ հազմ իտէմէյէն կէսիւվիրլերի կէօրմեր ... տիր :

ՊԱՆԵՕ ԻՉԻՆ ՎԻՇԻ ԹՈՒԶՈՒ

Վիշի կիւլիւլէնիլէր , մէզքիւր Թուզտան պիր բագէթ ալըպ , պանեօ խալըպլէր :

Պոնլարըն դալբոնա բաաթ կէլմէմէք իչին քեափփէսի իւզէրին իւզէրինտէ ԳՕՆԹՐՕԼ ՏԸ ԼԷԹԱ ՖՐԱՆՍԷ Եափըլըր օլմասը տիգգաթ օլունմալը :

Պոլունուր , Վիլիչ վէ գումբանեա , վէ Մ · Թաննի էճզախանէլէրինտէ վէ քեափփէսի էճզախանէ վէ ըմլէնչալարտա :

ROBBOYVEAU LAFFECTEUR

ՌՕՊ ՊՕՅՎՕ ԼԱՖԷՔԹԷՕՐ

Մէզքիւր մուալիճ , Ֆրէնկիսթան , Րուսիա , Ամերիգա վէ Պէլճիգա Թաչսին վէ Տօքթօր քլուտօ ալ ... քիւլլի Թարաֆընտան Թասդիգ գըլընմըշ տըր : Գանը Թէմիզլէյիճի չօգ մուալիճլէր վար տըր , լաքին սանայէն իչինտէ , Ռօպ Պէօ Լաֆֆէքթէօր , կիպի 60 – 70 սէնէտէն պէրու հաղլըբը կէօրիւլմիշ , վէ քիմեագէնի նիֆլինեան Թէրքիպ գըլընմըշ օլմայան պիրինճի մէվգիի Թութմուշ տըր : Մէզքիւր մուալիճ , սըրի խասթալըգլարընա , սըրաճաճա , վազը համիլէլէրէ կէլէն գազալարա վէ սայիր խասթալըգլարա ... տիր :

VÉRITABLE LIQUEUR BÉNÉDICTINE

ՖԷՔԱՆ ՄԱՆԱՍԹԸՐԸ ՎԷ ՊԷ ԷՏԻՔԹԻՆ ԹԱՐԻԳԱԹԸՆՏԱՆ ՕԼԱՆ ԲԱՐԱՍԼԱՐԸՆ ԽԱԼԻՍ ԻՉԿԻՍԻ

Իշ պու շարապ , շարապլարըն իչինտէ էն էյիսի օլուպ գաան մաատա նէֆիս վէ լէզզէթլի միւֆիտ վէ եէմէքի հազմ իթտիրիր վէ իշտահ աչար :

Հէր պիր շիշէնին ալթընտա պուլ միւհիւրին չուալթ իւքի իմզասը պուլունմասը տիգգաթ օլունմալը տըր :

Պաշլըճա սաթըլըր մահալլի Ֆէգամբ (Ֆրանսա) օլուպ Բարիզտէ Պուլվար Հօսմաննտա 76 Ն · մաղազասընտա տըր : A Legrand aîné

Իսթանպոլտա պուլունուր պէօյիւք էճզախանէլէրտէ :

ՍՕՆ ԳԷՐԸՆԱԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

INSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

Նամ Լօնտրա վէ Էտինպուրկ եանկըն սիկորթա գումբանեասը

NORTHERN

ASSURANC COMPANY

ՆՕՐԹԸՐՆ

Նամ Լօնտրա եանկըն սիկորթա գումբանեասը

	ինկ · Լր ·			ինկ · Լր ·
Ասըլ սէրմաեէ		2,000000	Ասըլ սէրմաեէ		3,000,000
Էօտէնմիշ սէրմաեէ	50,000		Էօտէնմիշ սէրմաեէ	50,000	
Եանկըն շիրքէթինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ աքչէսի	827238	1,077,283	Եանկըն շիրքէթինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ աքչէսի	315,00,0	465,000
Իքի սէնէտէն սաֆի քեար		803,746	Սաֆի քեար		313,364

Սահիլ խըլա քընարլարընտա , պալէտէլի իքի սիկորթա գումբանեալարընըն ՊԻՐԼԷՇՄԻՇ աճէնթասը նամըլ օլունմուշ օլուպ , եանկըն սիկորթասը իչին չօգ տօլայըտա վիւճուտա պիր հալտէ պուլունտուղունտա , քէնտի պիր չօգ մուշթէրիլէրինէ , վէ Իսթանպոլըն բայիթախթ նէհալինէ իտան իթմէք միւսաատէ խըլար :

Մէզքիւր գումբանեալար , քէնտի սաֆիլի նիզամնամէլէրինի մուճիպինճէ սիկորթա թախթըլըրը էշիեալէրի , պէտէլլէրինի թամամէն խաճիլ տիր : Եանկըն սիկորթա իշին միւլքլէրէ տօլայը տահի պիր չօգ իշ եափըլմիշ միւքէլլէֆ տիրլէր :

Շիմտիյէ գատար օլտուղու կիպի , Պէյօղլու վէ Գալաթա վէ Իսթանպոլ վէ ձիվար չէհիր վէ քէօյլէրտէ եանկըն սիկորթասը Թութմագտա տըր :

Ֆիաթ վէ սայիր հըրնագա մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէրին , Գալաթատա Պալըգփազարընտա 5 նիւմերօ մաղազայա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի :

Մէզքիւր գումբանեալարըն աճէնթասը

Վ · Ռ · ՍՕԽԱՆ